

çxfr'khy I kfgR; eafgluh tkfr dk Lo: i

डॉ०आनन्दकुमारयादव

नाम -डॉ०आनन्दकुमारयादव

जन्म- 07 जून 1979

पिता - श्रीलच्छमीप्रसाद

माता- श्रीमतीललता

शिक्षा- एम.एससी., बी.एड., एम.ए., पीएच.डी.(NET)

संप्रति - सहायकसमन्वक(अध्यापक) BRC कमासिन, बांदा(उ०प्र०) 210125

fglunh tkfr dk vkedyu djus ds fy, 'fglunh tkfr' dks le>uk t: jh gA ^tkfr* dks ifjHkkf"kr djrs
gq MkW 'kekZ dgrs gA ^tkfr og ekuo l epk; gS tks 0; ki kj }kjk i pthoknh l Ecu/kka ds id kj ds l kfk
xfBr gkrh gA l keftd fodkl & Øe ea ekuo&l ekt igys ^tu* ; k ^x.k* ds : i ea xfBr gkrk gA
l kefigd Je vkj l kefigd forj.k x.k&l ekt dh fo'kkrk gS vkj muds l nL; vki l ea ,d&nll js l s
jDr l Ecu/k ds vk/kkj ij l Ec) ekus tkrs gA bu x.k l ektka ds VWus ij y?kq tkfr; k; curh gS
ftuea mRiknu Nks/s i ekus ij gkrk gS vkj u; s Je&foHkk tu ds vk/kkj ij Hkkjrh; o.k&0; oLFkk tS h
l ekt&0; oLFkk dk pyu gkrk gA i pthoknh ; q; ea blgha y?kq tkfr; ka l s vk/kqud tkfr; ka dk fuekZ.k
gkrk gA** MkW jkefoykl 'kekZ&Hkkjrh; l kfgR; ds bfrgkl dh l eL; k; j i-27&28½

tkrh; Hkk"kk ds : i ea fgluh ds i l kj dh ppkz l kfgR; dkjka us vi us gh edk l s Lo; a dcyk gsf d ; g
l ekt dk nizk gA l kfgR; i <ej gh fdl h l ekt dh uct VVkyh tk l drh gA dgus okys rks ; g
Hkh dgdj x; sgfd ftl nsk vFkok çkar vFkok l ekt dk vi uk l kfgR; ugha gkrk gsmi dk vLrRo
ughagkrk gA bl rF; ds vudl çek.k vHkh Hkh ekstın gA crkş mnkgj.k jkek; .k vkş egkHkkjr vkt
Hkh fgluh /keZ ds vLrRo ea cus jgus ds çek.k gA eqyka ds 'kkl u rd l kfgR; dk ,d gh Lo: i
l keus Fkka gkykd viokn ds : i ea vehj [k] jks dk uke fy; k tk l drk gA dnd jpukdj Hkh
gq gftuds dkj.k l kfgR; 'kkl dka dh t; xkFkk gkus ds ciotın tfor jghA

ml ifjLFkr l sfudydj l kfgR; ml dky [k] rd igph tc bl /kjr ij dchj vkş jghe tš s
QDdM+ tu l kfgR; dkj gq A ftudh jpuvkka us fgluh /keZ ds vLrRo ij l cl sv/kd çgkj fd; k vkş
igyh ckj l kfgR; vi us vl yh Lo: i ea l keus vk; kA tu l kfgR; ds : i ea dchj ds nkgka ea thou
dh l Ppkbz Fkh vkş jghe ds nkgka us l eji l ekt cukus dh vHkyk"kkA bu nkska dk çgkj fgluh /keZ
ds fy, fdruk ekjd Fkk bl dk vupku bl h ek= l syxk; k tk l drk gsf d bl h dky [k] ea blgha
jpukdjka dh udy djrs gq ryl hnl us jkepfjr ekul dh jpukdhA egkHkkjr vkfn dh
l kfgR; d jpukd rks ckn ds dky [k] ka ea rc gpz tc jkek; .k ds tfj, çkgE.k l ekt vi us edl n ea
dke; kc gks x; kA

bl ds ckn tc nsk vaxtka dk xyke cuk vkş vaxtka us l kfgR; o l h—fr ij dçtk dj çkã-kka ds
ckš) d opLo dks paks h ns nh rc l kfgR; dks l jy cukus dh fn'kk ea igy fd; k x; kA tu l kkk;
cukus dh dks'k'ka 'kq gpA ; s dks'k'ka dby Hkk"kkf; d Lrj ij gh 'kq ugha gqk çYd l kekfd Lrj
ij Hkh gqkA dgkfu; ka ds uk; d&ukf; dk vkş vl; i k=ka ea nfyrka vkş fi NMka dks Hkh txg nh x; hA
Hkkj rāq gfj'pæ dh [k] fgluh us vl jdkjd Hkiedk dk fuožu djrs gq fgluh l kfgR; dks l ekt ea
LFkfr fd; kA mu fnuka tc nsk ea rFkdfFkr çFke Lorærk l ækte dh rš kjh py jgh Fkh rc
'kkl dka us ; g egl w fd; k fd vc dby jk/h&cš/h ds l æak l s gh dke ugha pyska vc ,d nll js
dh Hkk"kkvka dks Hkh Lohdkjuk gkska urhtk ; g gqk fd fgluh vkş Ānli nkska cguac u x; ha vkş
l kfgR; dkjka us tedj vaxt h l Ûkk ds f[kykQ l kfgR; dk l tu fd; kA

çepn Hkh bl h dMh ds fgl l k l fcr gqA mudh jpuvkka ea ; gh çpkš h jgh fd l ekt ea l o. kka dh
Lohdk; Īk dš s c<A jke/kjh fl g fjudj dh dfor; a rks dHkh Hkh Hkřegkjokn dh ifjHkk"kk l s ckgj

fudy gh ugha l dhA ckck ukxkt q us foæksj djus dk l Qy ç; kl fd; k ftl s viokn dh l Kk nh
tk l drh gA jskq th vkthou l o.kz l ekt }kjk fiNMh o vi{kk-r l à lu tkfr; ka ds mij fd; s tkus
okysgeyka dks viuh ihB ij l grsutj vk; A

ml ds ckn dh i h k rks ekuka l ks x; h gA çxfr'khyrk ds uke ij vucl ç; ks fd; s tk jgs gA nfy
l kfgR; viuh ij h rkdr ds l kfk l keus vk; k gS yfdu ; g Hkh viuh l hekvka ea calk gA vkchl h
l kfgR; vHkh 'ks kokLFkk ea gS, d k dguk 'kk; n bl ds l kfk U; k; ugha gkskj yfdu tc bl l ekt ds
ylx gh bl ds vflrRo ij l oky mBk; a rks dguk vfr'; kãä ugha dgh tk; xhA

cgjgky] l kfgR; ea ,d ckj fQj 'kkl d] cktkj vkj ckã:kokn dk opLo gA ejh utj ea ; g
çxfr'khyrk ugha gA ; g rks chrs ; q ea oki l h ds l eku gA bl Hk; ds dkj.k fd dgha cgd q; d
vkcknh vc viuh ckf) d l Ukk u gkfl y dj yA cgrjh bl h ea gS fd Lo; a dks çxfr'khy dgus okys
l ekt ds l kfk pya vkj ykxka dks viuh cr viuh tçku ea vius rjhds l s dgus na cgrjh bl fy,
Hkh fd ; fn , d k u gpk rks fuf'pr rkj bl dk upl ku fglnh l kfgR; dks mBkuk i Mxka